

توسعه پایدار گردشگری روستاهای شهرستان نور مبتنی بر شناخت احساس امنیت ساکنین روستاها

مازیار خاکی^۱؛ بهنام رجبی فر^{۲*}؛ عبدالله ابراهیمی^۳

- ۱- دانشجوی دکتری رشته معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، مازندران، ایران
- ۲- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائم‌شهر، گروه معماری، مازندران، ایران (مسئول مکاتبات)
- ۳- مربی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، گروه معماری، مازندران، ایران

چکیده

احساس امنیت در میان انسان‌ها از شاخص‌های حیاتی جهت نیل به توسعه است. چراکه احساس امنیت حالتی است که در آن افراد بیم و نگرانی نسبت به آزادی‌های مشروع خود نداشته باشند و حقوق خود را در مخاطره نبینند. امروزه رشد گردشگری و تردد افراد در مناطق گردشگری پذیر می‌تواند از عوامل کاهش احساس امنیت در جامعه میزبان به‌ویژه در مکان‌های کوچک مانند روستاها باشد. احساس امنیت در گردشگری روستایی به دو بخش احساس امنیت گردشگران و دوم احساس امنیت اهالی تقسیم می‌شود که شناخت هر یک نیاز به مطالعه مستقلی دارد؛ از این رو همین دلیل در این مطالعه سعی شده احساس امنیت روستاییان در روستاهایی که هدف گردشگری هستند بررسی شود.

بر این اساس هدف این پژوهش کاربردی و نوع آن از حیث روش توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش شامل ۱۰ روستای هدف گردشگری شهرستان نور از دهستان‌های مختلف است. برای تعیین حجم نمونه از کل روستاهای نمونه، با استفاده از فرمول کوکران ۱۶۱ نفر انتخاب گردید. روایی شاخص‌ها از طریق کارشناسان و پایایی نیز با آلفای کرونباخ تأیید شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و برای رتبه‌بندی روستاها از مدل waspas و نرم‌افزار GIS استفاده شده است با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از مقایسه میانگین احساس امنیت در دو گروه زنان و مردان می‌توان بیان کرد که زنان نسبت به مردان احساس امنیت بیشتری دارند؛ اما در مجموع در هر دو گروه احساس امنیت پایین‌تر از حد متوسط ۳ می‌باشد. همچنین با توجه به نتایج تحلیل عاملی گویه‌های برخورد با افراد مزاحم، امنیت خالی گذاشتن منزل در طول شبانه‌روز و رعایت موازین اخلاقی توسط گردشگر بیشترین بار عاملی را به دست آوردند. نتایج تحلیل فضایی تفاوت احساس امنیت در روستاهای نمونه نشان می‌دهد که روستای چمازکلا با امتیاز ۰،۳۷۱ دارای بیشترین و روستای بلده با امتیاز ۰،۲۹۱ دارای کمترین سطح احساس امنیت هستند.

واژگان کلیدی

امنیت روستایی
شهرستان نور
گردشگری روستایی
توسعه پایدار روستایی

۱- مقدمه

منظور از امنیت رهایی از خطر و تهدید و نبود ترس نسبت به عوامل بیرونی است. امنیت رد کردن تهدیدات و فرصت‌های تهدیدآمیز است که تنها به حوزه‌های اقتصاد، فرهنگ، سیاست محدود نمی‌شود، بلکه تمامی جنبه‌ها و شئون اجتماعی را در برمی‌گیرد (باری و هزارجریبی، ۱۳۹۱: ۴۰).

امنیت را می‌توان به مفهوم مصونیت از تعرض و تصرف اجباری بدون رضایت و در مورد افراد، به نبود هراس و بیم نسبت به حقوق و آزادی و مصون بودن از تهدید و خطر مرگ، بیماری، فقر و حوادث غیرمترقبه و در کل هر عاملی

امنیت یکی از نیازهای اساسی انسان است. به صورتی که نخستین شرط برای زندگی انسان و سکونت در یک مکان امنیت است. لذا پس از نیازهای فیزیولوژیکی، احساس امنیت یکی از ساختارهای اساسی و پایه‌ای تشکیل‌دهنده شخصیت فرد قلمداد می‌شود (سجاسی و همکاران، ۱۳۹۷: ۲). امروزه نقش و اهمیت امنیت در پیشرفت هر جامعه‌ای تا بدان پایه است که آن را بستر و پیش‌نیاز هرگونه توسعه‌ای دانسته‌اند (دسترنج و قنبری، ۱۳۹۹: ۱۳۵).

حساس باشند (سجاسی و همکاران، ۱۳۹۷: ۲). در واقع، امنیت یکی از مهمترین مؤلفه‌هایی است که صنعت گردشگری را در هزاره‌ی جدید راهبری می‌کند (مهدنژاد و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۲۴).

بنابراین با توجه به اهمیت مسئله مورد مطالعه در این زمینه مطالعات متعددی در ایران و جهان انجام شده است. نتایج مطالعه عنابستانی و جوانشیری (۱۳۹۸) در روستاهای شهرستان بینالود نشان داد «کیفیت معابر» در ایجاد احساس امنیت روستاییان کمترین تأثیر را داشته است در مقابل شاخص «پوشش گیاهی» در ارتقاء احساس امنیت ساکنین تأثیر بیشتری داشته‌اند در حوزه معماری نیز «شاخص پلان معماری» بیشترین میزان اثر مستقیم را بر احساس امنیت کالبدی دارد.

حیدری ساریانی و همکاران (۱۳۹۷) در مطالعه خود از اهالی روستای سراب هرسم در چهار شاخص امنیت بهداشت و سلامت، امنیت جانی و مالی، امنیت ارتباطی و توسعه گردشگری نتیجه گرفتند بین شاخص‌های امنیت اجتماعی، شاخص امنیت بهداشت و سلامت بیشترین تأثیر را در توسعه گردشگری داشته است و شاخص امنیت ارتباطی کمترین تأثیر را دارا بوده است و در مجموع امنیت اجتماعی توانسته است باعث توسعه گردشگری در روستا گردد.

سجاسی و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله «تحلیل احساس امنیت مردم محلی در روستاهای گردشگری شهرستان نیشابور» در مجموع باید گفت حضور گردشگران در روستاهای هدف گردشگری منطقه منجر به کاهش سطح احساس امنیت در بین مردم محلی شده است. بر این اساس مردم محلی احساس بر این دارند که میزان جرائم مختلف در روستاها به واسطه حضور گردشگران افزایش داشته است لذا با توجه به اینکه روستاییان دارای احساس امنیت پایینی به لحاظ وجود گردشگران هستند.

حیدرنژاد و همکاران (۱۳۹۴) در مقاله «بررسی نقش احساس امنیت در توسعه گردشگری نواحی مرزی؛ مطالعه موردی: شهر مرزی چابهار» به این نتیجه رسیده‌اند که در این پژوهش محققان به این نتیجه رسیده‌اند که میزان احساس امنیت گردشگران در منطقه مورد مطالعه متوسط رو به بالا است و بین احساس امنیت و گردشگری رابطه مستقیمی وجود دارد. همچنین ضریب رگرسیون احساس امنیت، حاکی از آن است که به ازای یک واحد افزایش در

که آرامش انسان را از بین ببرد تعریف نمود (Jones, 1999: 102).

احساس امنیت در فضاهای کوچک‌تر مثل روستاها که در بردارنده حجم متراکمی از افراد گوناگون است اهمیت زیادی دارد چراکه در صورتی قادر به ایفای کارکردهای ویژه خود خواهند بود که امنیت در نزد ساکنان آن در حد قابل قبولی ارزیابی شود. لذا احساس امنیت در مکان‌های روستایی با عوامل زیادی ارتباط دارد که از آن جمله می‌توان به وجود افراد بیگانه و خارج از روستا اشاره کرد. بنابراین، امنیت روستایی شاخص‌ترین عامل گسترش گردشگری در هر روستایی است (Prashyanusorn et al., 2010: 75). بر این اساس روستاها با توجه به ماهیت خویش و متناسب با ساختارهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و به‌ویژه محیط جغرافیایی که در آن استقرار دارند، رشد و درنهایت تحول یافته‌اند (Lawrence, 2010: 146).

پارامترهای گوناگونی وجود دارد که از توسعه و پیشرفت صنعت گردشگری جلوگیری می‌کند که یکی از آن‌ها عدم امنیت است؛ به عبارتی در مکان‌های گردشگری عدم وجود امنیت باعث عدم ورود گردشگران به آن مکان و یا عدم تکرر بازدید گردشگران از آن مکان می‌شود و این امر در کاهش رشد اقتصادی، اجتماعی و محیطی منطقه اثرگذار است؛ بنابراین عدم وجود امنیت، رشد منفی را به دنبال دارد (خادمی و رضازاده، ۱۳۹۴: ۱۰۵).

از آنجایی که درک ایمنی و امنیت یکی از عوامل تعیین‌کننده در تصمیم‌گیری مسافران برای بازدید از یک مکان و همچنین در حوزه فعالیت‌های مسافران در مقصد است، نبود امنیت منجر به کاهش قابل توجه در تقاضای گردشگری می‌شود که در نهایت نه تنها منجر به کاهش تعداد گردشگران در منطقه می‌شود بلکه سبب می‌شود که جامعه میزبان نفع کمتری از پتانسل‌های گردشگری ببرند و همچنین جامعه روستایی قادر به ایفای کارکرد ویژه خود نخواهد بود (سجاسی و همکاران، ۱۳۹۷: ۳). و بالعکس نیز، گردشگری در یک روستا در احساس امنیت مردم محلی نقش زیادی ایفا می‌کند. به طوری که امنیت روستایی شاخص‌ترین عامل گسترش گردشگری در هر روستایی است. به طوری که ایمنی و امنیت همیشه شرط لازم برای سفر و گردشگری بوده است (Norizawati & Mosron, 2014: 59). در مجموع می‌توان گفت که گردشگری یک صنعت است که در آن هر دو تقاضا و عرضه می‌توانند به حوادث امنیتی و ایمنی

لیسوفسکا^۳ (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «جرم در مقصدهای گردشگری» نشان داده است که خطر بالای قربانی شدن به کاهش جذابیت در یک مقصد معین منجر می‌شود.

فین و همکاران^۴ (۲۰۱۳) «فرایند تحلیلی سلسله مراتبی» و نرم‌افزار تجزیه و تحلیل کامپیوتری مورد استفاده در ایمنی گردشگری در این پژوهش از تحلیل تئوری پردازش سلسله مراتبی نرم‌افزار کامپیوتری برای تجزیه و تحلیل این داده‌ها استفاده شد. نتایج نشان داد که این روش ارزیابی در گردشگری دارای ارزش تبلیغاتی خوبی است. در عین حال ایمنی و سلامت یکی از عوامل مهم در گردشگری است.

کاراکوس و همکاران^۵ (۲۰۱۰) در ترکیه، سعی در تبیین عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان نمودند. جامعه آماری تحقیق ۶۷۱۳ نفر از شهروندان شهری و روستایی ترکیه بود که به صورت تصادفی انتخاب شد. نتایج تحقیق نشان داد بین احساس امنیت و متغیرهای سن، تحصیلات، مالکیت خانه، رضایت از همسایگان، اجرای قانون ارتباط مثبت و با متغیرهای جنسیت، درآمد، قربانی جرم بودن، سکونت در شهر ارتباط منفی مشاهده شد.

پراشیوسورن^۶ (۲۰۱۰) «سیستم نظارت برای گردشگری پایدار با حفاظت ایمنی و حفظ حریم خصوصی» محقق در این پژوهش به بیان این نکته می‌پردازد که امنیت یکی از کلیدهای گردشگری پایدار است. برای دستیابی به این هدف «دوربین امنیتی» یک ابزار بسیار مهم است و نقش مهمی در این زمینه ایفا می‌کند.

لیتل و همکاران^۷ (۲۰۰۳) به بررسی احساس امنیت زنان در چهار روستا در کشورهای انگلستان و نیوزیلند پرداختند. پاسخگویان در سه مکان زنان خانه‌دار (در خانه)، زنان حاضر در فضای عمومی و زنان شاغل (محل کار) مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج این مطالعه نشان داد در طراحی فضای عمومی باید به امنیت کالبدی، دوستانه بودن فضا و کالبد توجه بیشتر شود تا زنان روستایی در چنین کالبدی احساس امنیت نمایند.

احساس امنیت، ۵۷۹، واحد در تمایل به سفر مجدد گردشگران به نواحی مرزی افزایش وجود دارد.

گلشیری اصفهانی و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله «تحلیل فضایی امنیت گردشگران سلامت در مناطق روستایی ایران» نشان می‌دهد که گردشگران سلامت در طول سفر امنیت داشته‌اند اما میزان آن بین مناطق مختلف یکسان نبوده است. از این رو برنامه‌های مختلفی برای بهبود احساس امنیت می‌بایست اتخاذ شود.

کرمی دهکردی و همکاران (۱۳۹۱) در مقاله «شناسایی و اولویت‌بندی موانع توسعه گردشگری روستایی در حوزه امنیت با استفاده از تکنیک دلفی» به این نتیجه رسیده است که مهم‌ترین مانع امنیتی موجود توسعه گردشگری در استان چهارمحال بختیاری «امنیت سرمایه گذار، به منظور سرمایه‌گذاری در توسعه گردشگری به حد کافی فراهم نگردیده است.» می‌باشد.

چون چینگ^۱ (۲۰۰۰) در مقاله «استراتژی‌های ایمنی و امنیت در گردشگری: یک چارچوب مفهومی برای صنعت هتل سنگاپور» این مطالعه، رویکرد سیستم سه‌گانه به مدیریت ایمنی و امنیت در صنعت هتل، ارائه می‌دهد. چارچوب سیستم سه‌گانه نشان‌دهنده تلاش یکپارچه‌ای است که توسط آژانس‌های ملی، اعضای صنعت و اپراتورهای ملک شخصی انجام می‌شود. هر دو نرم‌افزار و سخت‌افزار ایمنی و امنیتی در سطح املاک ارائه شده است. عنصر انسانی اغلب به عنوان مهم‌ترین عامل امنیت شناخته می‌شود. در سطح صنعت، انجمن هتل باید نقش مهمی در تسهیل و هماهنگ کردن فعالیت‌های امنیتی و ایمنی داشته باشد. در سطح ملی، نیروهای پلیس باید اجرای قانون را علیه جرم و محافظت از گردشگران تأمین کنند.

قادریا و همکاران^۲ (۲۰۱۷) «آیا امنیت در تقاضای گردشگری اهمیت دارد؟» نتایج نشان می‌دهد که شاخص‌های امنیتی اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در کنار سایر متغیرهای کنترل، نشان می‌دهد که رابطه بین سه شاخص زیر امنیت و گردشگری در کشورهای توسعه‌یافته مثبت و معنی‌دار است، در حالی که در کشورهای در حال توسعه منفی و قابل توجه است.

3- Lisowska, A

4 - Fan et al

5 - Karakus et al

6 - Prashyanusorn et al

7 - Little et al

1- Choon Chiang

2- Ghaderia et al

۲- مبانی نظری

۲-۱- احساس امنیت

امنیت از مفاهیم مطرح در علوم انسانی است که همانند بسیاری از مفاهیم دیگر (جامعه، فرهنگ، ارزش و ...) پیچیدگی و گنگ بودن، خصیصه ذاتی و ماهوی آن است. (سجاسی و همکاران، ۱۳۹۷: ۴). امنیت به معنای یک اصطلاح کلی، به وضعیتی اطلاق می‌گردد که فرد از خطر، حمله، آسیب، حمله به حریم خصوصی، سرقت، ورود غیرقانونی و مواردی از این قبیل (که در نتیجه اقدام تعمدی به وجود می‌آیند) آزاد است (مهنزاد و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۲۶).

احساس امنیت نیز عبارت از نوعی ذهنیت و جهت‌گیری روانی مثبت (رضایت‌بخش، قانع‌کننده و آرام‌بخش) شهروندان نسبت به عدم تأثیرگذاری حضور و بروز رویدادها و وقایع ضدامنیتی (تهدیدات) در شرایط فعلی و آتی است (یاری و هزارجریبی، ۱۳۹۱: ۴۲).

امنیت بیش از آن که بر عوامل مادی قدرت متکی باشد، بر میزان فهم و درک مشترک بازیگران از یکدیگر متکی است. (ساربان و صائب، ۱۳۹۸: ۶۹) مکتب سازه‌انگاران به این‌که هستی سیاسی و اجتماعی، یک آگاهی بیناذهنی است، ماهیت اجتماعی تهدید را مقدم بر ماهیت طبیعی تهدید می‌داند. بنابراین، همواره تهدیدها در عینی‌ترین حالت‌ها نیز تابعی از ماهیت اجتماعی تهدید هستند (Smith and Brook, 2015: 25).

احساس امنیت به احساس آزادی نسبی از خطری اطلاق می‌شود که وضعیت خوشایندی را در افراد جامعه ایجاد کرده و فرد در آن موقعیت احساس آرامش جسمی و روحی می‌کند (محمدی و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۵). با این اوصاف، افراد مختلف با توجه به تنوع محیط پیرامون و موقعیت خویش، بینش متفاوتی از مقوله امنیت اجتماعی داشته و احساس امنیت را، با توجه به نظام اقتصادی، نظام سلامت و تجربه‌های فردی نامنی، متغیر دانسته و دلهره ناشی از احساس ناامنی را بیشتر از لایه‌های عینی و واقعی ناامنی و وقوع جرم، در اذهان دارند (Lindstrom, 2008: 1).

۲-۲- انواع امنیت

امنیت سطوح متعددی دارد که مهمترین آن امنیت در سطح خرد و امنیت در سطح کلان است. امنیت در سطح

بررسی مطالعات در پیشینه نشان می‌دهد که با افزایش احساس امنیت در گردشگران سبب می‌شود که آن‌ها تمایل بیشتری به سفر پیدا کنند. اما در مطالعات پیشین به تأثیر حضور گردشگر بر تغییرات احساس امنیت جامعه میزبان پرداخته نشده است. زیرا در اغلب موارد گردشگران با فرهنگ‌های متفاوت و با احساس آزادی که در زمان گردشگری می‌کنند، سبب ایجاد ناآرامی‌ها و ناهنجاری‌ها و ازدحام‌هایی در جوامع محلی شده و ممکن است منجر به از بین رفتن آرامش زندگی و فعالیت در این مکان‌ها شده و ورود افراد غریبه زمینه‌ساز شکل‌گیری و افزایش فعالیت‌های مجرمانه را بیشتر فراهم سازد.

به همین دلیل در این مطالعه سعی شده است احساس امنیت روستاییان در روستاهایی که هدف گردشگری شهرستان نور بررسی شود. شهرستان نور به دلیل موقعیت جغرافیایی که دارد و همچنین قرارگیری در کنار راه ارتباطی اصلی کشور، گردشگران زیادی را به سمت خود جذب می‌کند در این میان روستاهای شهرستان نور به دلیل جاذبه‌های طبیعی پذیرای گردشگران بومی و غیربومی زیادی هستند که می‌تواند از طرفی عامل مهمی در افزایش درآمدهای مردم باشد. اما از سوی دیگر یکی از مسائل مهم در زمینه توسعه گردشگری در روستاها رضایت مردم از حضور گردشگران و احساس امنیت مردم محلی است.

در زمینه بداعت موضوع نیز تا کنون مطالعات اندکی در به‌صورت مستقیم به شناسایی احساس امنیت ساکنان روستاهای گردشگرپذیر پرداخته است؛ که اغلب آن‌ها نیز محدود به مطالعه احساس امنیت در بین گردشگران است از جمله مدیری (۱۳۹۸). خوند (۱۳۹۶). کرمی و همکاران (۱۳۹۱). اما تمام این پژوهش‌ها از جامعه میزبان به عنوان ستون اصلی توسعه پایدار گردشگری روستایی غفلت کرده‌اند. در استان مازندران علیرغم اینکه تعداد بسیار زیادی از روستاها از مقاصد گردشگری به حساب می‌آیند مطالعه‌ای جهت ارزیابی احساس امنیت اهالی روستاهای گردشگرپذیر صورت نگرفته است. از این‌رو این پژوهش به تحلیل و ارزیابی احساس امنیت مردم محلی در روستاهای گردشگری می‌پردازد. سؤالات پژوهشی مطالعه حاضر عبارت‌اند از: ساکنین تا چه میزان در روستاهای گردشگری از احساس امنیت برخوردارند؟ و چه عواملی در افزایش احساس امنیت مردم محلی در روستاهای گردشگری مؤثر است؟

خرد شامل فرد و گروه‌های اجتماعی است، در حالی که امنیت در سطح کلان شامل دولت و نهادهای فرافردی می‌باشد (دسترنج و قنبری، ۱۳۹۹: ۱۳۴).

امنیت مفهومی است که دو بعد ذهنی و عینی دارد. از بعد عینی، امنیت اجتماعی به معنای ایجاد شرایط و موقعیت ایمن برای افراد جامعه است و از بعد ذهنی، امنیت به معنای احساس امنیت است (دربان آستانه و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۰۶).

بر این اساس امنیت، ارتباط مستقیمی با ذهنیت و ادراک مردم دارد. اگر مردم جامعه‌ای احساس کنند که پدیده‌ی امنیت کم‌رنگ شده و یا کاهش یافته است، ممکن است در مرحله اول آن را فقط به‌عنوان یک واقعیت ذهنی تلقی کنند، اما در مرحله بعد و به نحو ناخودآگاه به‌عنوان پدیده‌های بیرونی تجلی خواهد یافت (حسینی نثار و قاسمی، ۱۳۹۱: ۲).

برای احساس امنیت، در مطالعات مختلف ابعاد و مؤلفه‌های متعددی تعریف شده است. سجاسی و همکاران (۱۳۹۷) پنج عامل «امنیت جانی»، «امنیت فرهنگی»، «امنیت اجتماعی»، «امنیت اقتصادی»، «امنیت محیطی» را در احساس امنیت شناسایی کرد (سجاسی و همکاران، ۱۳۹۷: ۵). در مطالعه دربان آستانه و همکاران (۱۳۹۳) عوامل تبیین‌کننده احساس امنیت در چهار گروه کلی شامل عامل خصوصیات فردی، عامل تجربه جرم، عامل محیط فیزیکی و عامل محیط اجتماعی مورد بررسی قرار می‌گیرد. (دربان آستانه و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۱۱)

دلاور و جهانتاب (۱۳۹۰) ابعاد احساس امنیت را شامل چهار بعد «امنیت جانی»، «امنیت اقتصادی»، «امنیت ناموسی» و «امنیت اجتماعی» می‌دانند (دلاور و جهانتاب، ۱۳۹۰: ۸۰). جمالی و شایگان در مطالعه خود برای ارزیابی احساس امنیت از سه شاخص «امنیت جانی»، «امنیت مالی» و «امنیت عاطفی» استفاده کردند (جمالی و شایگان، ۱۳۹۰: ۱۰۴). حسونود و حسونود (۱۳۹۰) برای سنجش احساس امنیت از سه شاخص «احساس امنیت مالی»، «جانی» و «اجتماعی» استفاده کرده است. از این رو در با جمع‌بندی مطالعات پیشین پنج گروه «امنیت جانی»، «امنیت فرهنگی»، «امنیت اجتماعی»، «امنیت اقتصادی»، «امنیت محیطی» عوامل سازنده احساس امنیت شناسایی شده است.

امنیت جانی: احساس امنیت جانی عبارت است از احساس فرد برای حفاظت از زندگی و سلامتش در مقابله با تهدیدات بیرونی که وجوه کیفیت سلامتش را به خطر می‌اندازد (شیخی و همکاران، ۱۳۹۰: ۴۵). احساس امنیت جانی زمانی ایجاد می‌شود که فرد احساس کند جان افراد از هرگونه تعرض و تهدید در امان است (حسونود و حسونود، ۱۳۹۰: ۷۰).

امنیت اجتماعی: امنیت اجتماعی حکایت از حفظ فرد در مقابل خطرانی دارد که اجتماع، آن را برای افراد رقم می‌زند (بادله و همکاران، ۱۳۹۹: ۸۲). امنیت اجتماعی را می‌توان به عنوان ایمنی خاص مردم تعبیر کرد. این مفهوم دو وجه قابل تفکیک دارد. در یک وجه امنیت اجتماعی در قالب ایمنی خاطر شهروند به عنوان نماینده همه مردم بررسی می‌شود. وجه دوم امنیت اجتماعی به تعامل افراد جامعه با یکدیگر بازمی‌گردد (امان‌پور، ۱۳۹۹: ۲۳۹).

امنیت فرهنگی: به معنای تضمین اصول و الگوی اخلاق در روابط و مناسبات افراد می‌باشد (سجاسی و همکاران، ۱۳۹۷: ۸).

امنیت اقتصادی: از تضمین دارایی‌ها و ثروت از سرقت و دزدی و اطمینان خاطر که از تأمین نیازهای مادی و مالی حاصل می‌شود احساس امنیت مالی زمانی برقرار می‌شود که فرد احساس کند که مال او از تعرض مصون و در امان است (دربان آستانه و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۱۰).

امنیت محیطی: کوبین لینچ اهمیت زیادی به الگوهای ذهنی و تصویری مردم می‌دهد و تماس تلاش وی شناخت رابطه متقابل فیزیکی و فضای ذهنی خاطر است که در الگوی رفتاری مشاهده‌کننده مؤثر واقع شده و متقابلاً در نحوه استفاده از فضای فیزیکی و کاربرد آن تأثیر می‌گذارد (طالب‌پور، ۱۳۹۶: ۱۳۹).

۲-۳- امنیت در محیط‌های گردشگری

توسعه گردشگری، اثرات مثبت اقتصادی روی اقتصاد محلی و اثرات آشکاری در رشد تولید ناخالص داخلی ملی دارد (Dabeedool, et.al, 2019:154). امنیت و گردشگری، پارامترهای یک معادله هستند که نسبتی مستقیم با هم دارند. در واقع، همان‌طور که یکی از عوامل مهم توسعه گردشگری وجود امنیت است، رونق گردشگری در یک منطقه و تردد گردشگران در یک مقصد، موجب به وجود

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق (مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۹)

۳- روش‌شناسی و شیوه پژوهش

۳-۱- کلیات

روش تحقیق بر مبنای هدف از نوع کاربردی است و از لحاظ ماهیت و روش جزء تحقیقات توصیفی تحلیلی محسوب می‌گردد. برای بررسی احساس امنیت ساکنین روستاهای گردشگری از ۵ بعد امنیت (جانی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و محیطی) استفاده شده است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه است که دربرگیرنده سؤالات مربوط به ابعاد امنیت است. در پرسشنامه جمعاً تعداد ۳۸ گویه در ۵ بعد طراحی شده و مورد پرسش قرار گرفت.

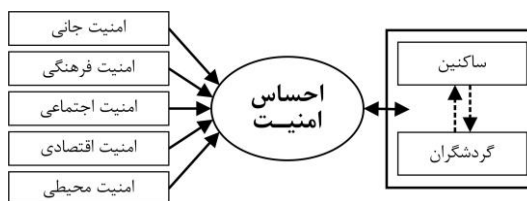
جدول ۱- شاخص‌ها و گویه‌های سؤالات پرسش‌نامه (مأخذ: مأخذ: سجاسی و همکاران، ۱۳۹۷، shafi sabet et al., 2016)

شاخص	گویه‌ها
ایمنی زیست‌محیطی	<ul style="list-style-type: none"> - حضور با افراد غریبه مزاحم، - بروز تصادفات خودرو، - احساس خطر در شب، - آتش‌سوزی بر اثر غفلت گردشگران، - امنیت در مزارع و باغات، - حضور افراد شرور، - شیوع بیماری‌های همه‌گیر،
ایمنی فرهنگی	<ul style="list-style-type: none"> - عدم تنش‌های قومی گروهی، - عدم تخریب و توهین مذهبی به روستاییان، - برقراری ارتباط با افراد غریبه، - عدم رواج فساد و فحشا در روستا، - احترام به ارزش‌ها و سنن روستاییان، - رعایت موازین اخلاقی در برخورد گردشگران با مردم روستا، - عدم تحقیر و توهین به روستاییان
ایمنی اجتماعی	<ul style="list-style-type: none"> - عدم درگیری و نزاع بین گردشگران و اهالی، - اعتماد متقابل میان مردم و گردشگران، - خالی گذاشتن منزل در طول شبانه‌روز، - نبود اعتیاد و گردشگران معتاد در روستا، - عدم اعتماد به غریبه‌ها، - وجود افراد شرور به‌عنوان گردشگر، - پایین بودن انحرافات بی‌قانونی‌های اجتماعی (ولگردی، مسری و...)، - وجود امنیت نواحی، - دسترسی آسان به پاسگاه،

آمدن امنیت می‌شود. البته، نباید فراموش کرد که این قضیه همیشه هم صادق نیست، زیرا در برخی مواقع، وجود پدیده گردشگری و رفت‌وآمد گردشگران باعث ناامنی شده است. با این وصف، صنعت گردشگری و مقوله امنیت ارتباط تنگاتنگی با هم دارند. (کرمی دهکردی و همکاران، ۱۳۹۲: ۶۱).

امنیت پیش‌نیاز توسعه است. تمامی کشورها برای رسیدن به این آرمان فعالیت می‌کنند، امنیت از نیازها و انگیزه‌های اساسی انسان به شمار می‌رود؛ به‌طوری‌که با زوال آن آرامش خاطر انسان از بین می‌رود و تشویش، اضطراب و ناامنی جای آن را می‌گیرد و مرتفع شدن بسیاری از نیازهای آدمی در گرو تأمین امنیت است (خادمی و رضازاده، ۱۳۹۴: ۱۰۵).

گردشگری و امنیت در مقوله، وابسته به یکدیگر و در تعامل دوجانبه باهم هستند، به‌طوری‌که هم می‌توانند تأثیر افزایشی و هم تأثیر کاهشی بر هم داشته باشند به‌طوری‌که هرگاه در سطح مکان‌های گردشگری و یا در جوامع میزبان بستر امنیتی مناسبی فراهم باشد افراد سفر می‌کنند و در پی آن فعالیت‌های مربوط به گردشگری رونق می‌یابد و اگر گردشگران نسبت به مقصد احساس ناامنی داشته باشند هرگز به آنجا سفر نخواهند کرد حتی اگر بهترین امکانات، تسهیلات، خدمات و غیره گردشگران فراهم باشد (سجاسی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۰). بنابراین احساس امنیت از شاخص‌های مختلف از جمله امنیت جانی، امنیت اقتصادی، امنیت محیطی، امنیت فرهنگی و امنیت اجتماعی تشکیل شده است که هر یک از این موارد در ارتباط با دیگر شاخص‌ها قرار می‌گیرند و به‌طور یکپارچه وضعیت احساس امنیت را مشخص می‌نمایند. در سوی دیگر متغیر گردشگری وجود دارد که تحت تأثیر متغیر امنیت اجتماعی است. به‌عبارت‌دیگر متغیر امنیت اجتماعی در قالب شاخص‌های گوناگون، بر روند گردشگری و توسعه پایدار وستایی مؤثر است. بر این اساس شکل زیر مدل مفهوم تحقیق حاضر را نشان می‌دهد.

دهستان	روستا	جمعیت دهستان	جمعیت روستا	تعداد نمونه
اوزرود	دونای سفلی و علیا	۲۴۵۲	۵۲۹	۱۷
تتارستاق	کرسی	۹۷۷	۱۸۶	۷
بلده	بلده	۹۷۰	۹۷۰	۳۲
لاویج	دیزنکلا	۳۲۳۹	۶۲۶	۲۰
میانرود	رمشی	۱۴۲۵۹	۲۸۷	۱۰
ناتل رستاق	چمازکلا	۱۵۶۰۸	۵۰۳	۱۷
شیخ فضل اله	بطاهرکلا	۳۲۳۱	۲۷۸	۱۹
میان بند	هندومرز	۱۱۰۶۵	۳۶۳	۱۲
ناتل کنارسفلی	سیاه کلا	۳۰۹۱	۴۱۸	۱۴
ناتل کنارعلیا	انارجار	۱۳۳۲۸	۳۳۷	۱۳
جمع	۱۷۹	۷۶۱۸۳	۴۴۹۷	۱۶۱

شاخص	گویه‌ها
ایمنی اقتصادی	- عدم تخریب مزارع و باغات،
	- افزایش نیافتن دزدی در روستا،
	- پایین بودن امکان دزدی و سرقت اتومبیل،
	- تأمین راحت مخارج زندگی،
	- کلاهبرداری در معاملات،
	- احتمال بیکاری در فصول کم‌گردشگر،
ایمنی محیطی	- امکان همراه داشتن پول و لوازم قیمتی،
	- امنیت کوچه و خیابان و امکان عمومی،
	- تردد زنان و دختران به تنهایی در روستا،
	- امکان تنها فرستادن کودکان به مدرسه،
	- قدم زدن در مسیرهای خلوت،
	- تردد با ماشین‌های بین‌راهی (شهر و روستا)،
	- رضایت از تمیزی معابر و منابع آبی مثل رودخانه چشمه،
	- صدمه زدن به آثار تاریخی و بارزش روستا،
	- تمیزی کوچه و خیابان و محل‌های تجمع،

نمونه‌گیری در تحقیق حاضر به روش نمونه‌گیری هدفمند است. برای محاسبه حجم نمونه از فرمول فرمول کوکران استفاده شده است. برای این پژوهش سطح اطمینان ۹۵ درصد ($Z=1/96$) و d خطای مورد پذیرش ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است. که در نتیجه تعداد حجم نمونه ۱۴۰ استخراج شده است. که پس از اصلاح تعداد ۱۶۱ پرسشنامه در میان روستاهای مورد مطالعه توزیع شد.

۳-۳- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی (آزمون T نمونه‌ای، T دو نمونه مستقل، تحلیل عاملی) در نرم‌افزار SPSS و برای رتبه‌بندی روستاها از لحاظ میزان امنیت، از تحلیل واس پاس و برای نمایش رتبه دست‌آمده از تحلیل واس پتاس از GIS استفاده شده است.

۳-۴- ابزار پژوهش و اعتبار

در این تحقیق به منظور تعیین پایایی پرسشنامه، از روش آلفای کرونباخ و از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ استفاده گردیده است. این روش برای محاسبه همبستگی درونی ابزار اندازه‌گیری که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کند به کار می‌رود و هر سؤال آزمون با تک تک سؤالات دیگر مقایسه می‌شود.

۳-۲- جامعه آماری

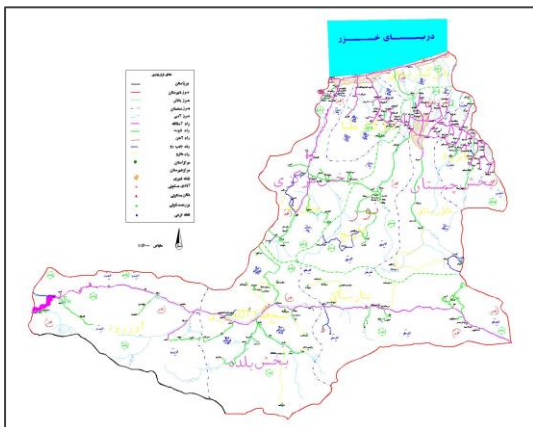
نمونه آماری مطالعه شامل ده دهستان هدف گردشگری «میانرود»، «لاویج»، «ناتل رستاق»، «میان بند»، «ناتل کنارعلیا»، «ناتل کنارسفلی»، «اوزرود»، «تتارستاق»، «بلده» و «شیخ فضل اله» از توابع شهرستان نور استان مازندران است. می‌باشد که در سال ۱۳۹۵ روستاهای تابعه از دهستان‌ها مطابق جدول ۲ است.

برای دریافت نتایج رضایت‌بخش از نمونه‌گیری، ابتدا باید جامعه‌ای را که قصد انتخاب نمونه از آن می‌رود را تعریف کرد. این جامعه که به آن جامعه آماری گفته می‌شود شامل تمام اعضای یک مجموعه واقعی یا فرضی از افراد، وقایع و یا اشیاء است که تعمیم‌یافته‌های پژوهش به آن‌ها صورت خواهد گرفت (گال و همکاران، ۱۳۹۸، ۳۶۴-۳۶۲). جامعه آماری در این تحقیق عبارت از ۳ گروه اصلی است:

- کارکنان و کارشناسان ادارات و سازمان‌ها
- نخبگان محلی و دانشگاهی
- اهالی و ساکنان سکونتگاه‌های مورد مطالعه

جدول ۲- روستاهای محدوده مطالعه (مأخذ: پایگاه سازمان آمار ایران، سرشماری سال ۱۳۹۵)

دهستان	روستا	جمعیت دهستان	جمعیت روستا	تعداد نمونه
--------	-------	--------------	-------------	-------------

شکل ۲- نقشه بخش‌های شهرستان نور (مأخذ: آرشیو بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان مازندران، ۱۳۹۸)

در همسانی، هیچیک از روستاها ساحلی نیستند. زیرا ساحل به عنوان یک عامل تاثیرگذار در گردشگری می‌توانست همسانی بافت روستاهای مورد مطالعه را دستخوش تغییر نماید. از این‌رو این روستاها در بافت نیمه کوهستانی قرار دارند و در اسناد معماری جزء روستاهای با اقلیم مشترک هستند. از سوی دیگر جهت تعمیم‌پذیری در انتخاب روستاها سعی شده است بافت جمعیتی روستاها دارای تنوع مناسبی باشد تا راهبردهایی که در انتهای پژوهش ارائه خواهد شد، تعمیم‌پذیر باشند.

۵- بحث و یافته‌ها

از بین ۱۶۱ پاسخگو در روستاهای مورد بررسی ۴۸،۷ درصد از افراد مرد و ۵۱،۳ درصد زن هستند. اغلب دارای تحصیلات دانشگاهی بوده‌اند و عمده پاسخگویان (۳۴،۳ درصد) در گروه سنی ۳۰-۳۹ سال قرار دارند. اغلب روستاها ۱۰ تا ۲۰ هزار گردشگر هستند. با توجه به اینکه گویه‌های تحقیق در مقیاس ترتیبی می‌باشند اقدام به ترکیب کردن گویه‌ها گردید. بر اساس میانگین محاسبه شده در شاخص‌های تحقیق، بیشترین میانگین در احساس امنیت جانی متعلق به روستای "دونا" با ۲،۹۷ و کمترین میانگین نیز متعلق به روستای "کرسی" با ۲،۴۸ می‌باشد.

در شاخص امنیت فرهنگی بیشترین میانگین متعلق به روستای "کرسی" با ۳،۲۹ و کمترین میانگین نیز متعلق به روستای بلده با ۲،۷۸ است. در شاخص امنیت اجتماعی بیشترین میانگین متعلق به روستای "کرسی" با ۲،۹۴ و

جهت روایی سؤالات پرسشنامه از نظرات متخصصان و اساتید دانشگاهی استفاده شده و اصلاحات لازم به عمل آمده است و برای پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شده است که میزان ضریب آن برای هر گروه از متغیرها در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳- ضریب آلفای سؤالات پرسشنامه (مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۹)

محتوا	ضریب آلفای کرونباخ	سؤالات حذف شده	ضریب آلفای کرونباخ بعد از حذف سؤالات
امنیت جانی	۰،۶۸۳	۴	۰،۷۰۲
امنیت فرهنگی	۰،۸۳۲	-	-
امنیت اجتماعی	۰،۷۹۷	-	-
امنیت اقتصادی	۰،۶۶۷	۲۸	۰،۷۱۲
امنیت محیطی	۰،۷۶۲	-	-

۴- عرصه پژوهش

شهرستان نور با وسعتی معادل ۲۶۷۵ کیلومتر مربع در غرب استان مازندران واقع شده است، این شهرستان از طرف شمال به دریای خزر و از سمت شرق به شهرستان آمل و از سمت غرب به شهرستان نوشهر و در نهایت از طرف جنوب به استان تهران ختم می‌گردد (علوی، ۱۳۸۰: ۱۰). شهرستان پس از جدا شدن از آمل دارای سه بخش مرکزی، بلده و چمستان می‌باشد (فلاح، ۱۳۹۳). از میان روستاهای تابعه این شهرستان، روستاهای «دونای سفلی و علیا»، «کرسی»، «بلده»، «دیزنکلا»، «رمشی»، «چمازکلا»، «بطاهرکلا»، «هندومرز»، «سیاه کلا» و «انارجار» است.

در روند انتخاب حوزه‌های مطالعه دو شاخص همسانی و گستردگی مدنظر بوده است به صورتی که روستاهای مورد مطالعه ضمن دارا بودن ویژگی‌های مشترک مناسب که مطالعه را معنادار می‌کند؛ دارای پراکنش در محدوده شهرستان نور باشند که نتایج مطالعه را قابل تعمیم نماید. از این‌رو در انتخاب ۱۰ روستای مورد مطالعه سعی شده است این دو شاخص رعایت گردد.

می شود در مورد در چهار شاخص امنیت جانی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی فرض برابری واریانس ها و در شاخص امنیت محیطی عدم برابری واریانس ها در نظر گرفته شده است.

همانطور که در جدول ۵ مشاهده می شود، میزان معناداری احساس امنیت در تمام شاخص ها در دو گروه زن و مرد با Sig کمتر از ۰,۰۵ می باشند، بیانگر وجود تفاوت در بین این دو گروه در سطح اطمینان ۹۵ درصد می باشد. با توجه به نتایج به دست آمده می توان بیان کرد که زنان نسبت به مردان احساس امنیت بیشتری دارند البته این نکته قابل ذکر است که امنیت کمتر مردان نسبت به زنان به این دلیل است که مردان ارتباط بیشتری با گردشگران داشته اند؛ اما در مجموع در هر دو گروه احساس امنیت پایین تر از حد متوسط ۳ می باشد.

۵-۱- تاثیر شاخص ها در احساس امنیت

به منظور ارزیابی میزان اثرگذاری هر یک از شاخص های تحقیق در میزان احساس امنیت از آزمون آماری تحلیل عاملی تأییدی استفاده شده است. جهت آزمون مناسب بودن داده های مربوط به مجموعه متغیرهای مورد تحلیل در خصوص میزان اثرگذاری هر یک از شاخص های تحقیق در احساس امنیت برای شروع تحلیل عاملی از تست (Bartlett و KMO) استفاده شد. معناداری آزمون بارتلت در سطح اطمینان ۹۹٪ و مقدار مناسب KMO که بیشتر از ۰,۵ و میزان معناداری تمام عوامل که کمتر از ۰,۰۵ است حاکی از همبستگی و مناسبت متغیرهای مورد نظر برای انجام تحلیل عاملی است.

جدول ۶- آزمون بارتلت در سطح معناداری

(مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۹)

سطح معناداری	مقدار بارتلت	درجه آزادی	مقدار KMO
۰,۰۰۰	۱۱۹۲,۶۵	۷۳۸	۰,۵۲۹

در ادامه با استفاده از ۳۸ متغیر مستخرج از پرسشنامه به ارزیابی میزان اثرگذاری هر یک از شاخص های تحقیق در احساس امنیت با بهره گیری از نمونه تحلیلی عاملی تأییدی اقدام شد؛ نتیجه حاصل از بررسی ۳۸ متغیر، نشان می دهد که میزان درصد واریانس ۵,۶۹ است.

کمترین میانگین نیز متعلق به روستای "رمشی" با ۲,۲۹ است. در شاخص امنیت اقتصادی بیشترین میانگین متعلق به روستای "دونا" با ۳,۲۹ و کمترین میانگین نیز متعلق به روستای "کرسی" با ۲,۶۳ است. در شاخص امنیت محیطی بیشترین میانگین متعلق به روستای "دونا" با ۲,۹۷ و کمترین میانگین نیز متعلق به روستای "کرسی" با ۲,۳۹ می باشد. در جدول ۴ میانگین متغیرهای تحقیق به تفکیک روستا ارائه شده است.

پیش از انجام آزمون های تحلیلی، اقدام به بررسی نرمال بودن متغیرها از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف استفاده شد که نتایج نشان می دهد که کلموگروف-اسمیرنوف تمام داده ها بین +۱,۹۶ و -۱,۹۶ است و سطح معنی داری تمام داده ها هم بیشتر از ۰,۰۵ است پس در نتیجه در همه شاخص و متغیرها توزیع داده ها نرمال می باشد. لذا آزمون های پارامتریک برای انجام تحلیل داده ها مورد استفاده قرار گرفتند.

در گام اول، برای بررسی میانگین امنیت جامعه محلی از آزمون T تک نمونه ای استفاده شد. در این آزمون میانگین محاسبه شده شاخص ها و متغیرهای تحقیق با میانگین فرضی (۳) سنجش شد و نتایج بیانگر این است که میانگین واقعی نظر کل پاسخگویان از ۳ کوچک تر است و با توجه به میزان معناداری به دست آمده که برای تمام شاخص ها؛ کمتر از ۰,۰۵ است در تمامی شاخص ها معنادار بوده و قابل تعمیم به کل جامعه است. آماره T در تمامی شاخص ها منفی است که نشان دهنده این است که جامعه محلی دارای احساس امنیت پایینی می باشند.

در جدول ۵ نتایج آزمون T تک نمونه ای در بررسی بررسی میزان احساس امنیت روستاییان ارائه شده است. جهت تحلیل بیشتر موضوع، به دلیل نرمال بودن شاخص ها اقدام به آزمون آماری تی با دو گره مستقل جهت سنجش مقایسه میانگین در دو گروه زنان و مردان، گردید. (جدول ۵) نتایج آزمون تی با دو گره مستقل در ارتباط با تفاوت احساس امنیت در دو گروه زن و مرد را نمایش داده است.

برای انجام آزمون تی دو گروه مستقل، ابتدا لازم است برابری واریانس ها به کمک آزمون لون (Levene) مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به جدول (۵) سطح معنی داری آزمون لون، در مواردی که Sig > ۰,۰۵ باشد، آزمون تی با فرض برابری واریانس ها و در سایر موارد آزمون تی با فرض عدم برابری واریانس انجام می گیرد. همان طور که مشاهده

جدول ۷- نام عامل، مقدار ویژه و درصد واریانس هر عامل
(مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۹)

ردیف	عامل	مقدار ویژه	درصد واریانس
۱	احساس امنیت	۲,۲۴	۵,۶۹

در ادامه در جدول ۷ میزان بار عاملی هر یک از گویه‌های عوامل موردبررسی که بار عاملی آنها کمتر از ۰,۵ می‌باشد از لیست گویه‌های هر عامل حذف گردید و مابقی گویه‌ها که بار عاملی آنها بیشتر از ۰,۵ بود در جدول مذکور آورده شده است. با توجه به آنچه در جدول مذکور قابل مشاهده است.

تعدادی از گویه‌ها حذف شده‌اند. همچنین گویه‌های برخورد با افراد مزاحم، امنیت خالی گذاشتن منزل در طول شبانه روز، رعایت موازین اخلاقی توسط گردشگر، میزان درگیری و نزاع بین گردشگران و اهالی روستا و امنیت در تردد زنان به تنهایی بیشترین بار عاملی را به دست آوردند. که نشان دهنده آن است که از نظر ساکنان روستاهای هدف گردشگری گویه‌های مذکور بیشترین تاثیر گذاری را بر امنیت منطقه داشته است.

۰,۵۱۰	احساس امنیت در مورد تصادفات
حذف	نگرانی از حضور افراد شرور
۰,۵۲۶	احساس امنیت از اشتغال زنان و دختران
۰,۵۹۷	امنیت از همراه داشتن پول و لوازم قیمتی
حذف	رضایت از تامین راحت مخارج
۰,۵۲۵	سرقت اتومبیل و لوازم داخل آن
۰,۶۱۳	امنیت در کوچه و خیابان
۰,۶۲۴	امنیت در تردد زنان به تنهایی
حذف	امنیت در فرستادن کودکان به مدرسه
حذف	امنیت در زمان قدم زدن در مسیرهای خلوت
حذف	امنیت زمان تردد با ماشین‌های بین راهی
حذف	رضایت از تمیزی معابر و منابع آبی
۰,۵۰۲	صدمه زدن به آثار با ارزش توسط گردشگر
۰,۶۴۱	میزان درگیری و نزاع
حذف	احساس امنیت از تنش‌های نژادی و ...
۰,۵۱۱	تخریب و توهین مذهبی
حذف	ارتباط و دوستان با افراد غریبه
حذف	رواج فساد و فحشا توسط گردشگران
۰,۶۰۲	احترام به ارزش‌ها و سنن روستا
۰,۶۶۶	رعایت موازین اخلاقی توسط گردشگر
۰,۶۱۱	رضایت از تمیزی کوچه و معابر
حذف	میزان اعتماد متقابل بین مردم و گردشگران
۰,۵۹۴	امنیت پارک خودرو
۰,۷۱۰	امنیت خالی گذاشتن منزل در شبانه‌روز
حذف	احساس امنیت از افراد معتاد گردشگر
۰,۵۸۷	اعتماد به افراد غریبه در روستا

۵-۱- تفاوت احساس امنیت در روستاهای

گردشگرپذیری

در ادامه مطالعه برای تحلیل فضایی تفاوت احساس امنیت در روستاهای گردشگر پذیر از تکنیک WASPAS استفاده شده است. یکی از پارامترهایی که می‌تواند در انتخاب روش تصمیم‌گیری چند متغیره مورد توجه قرار گیرد میزان دقت این مدل هاست. این محققان پیشنهاد می‌کنند که ترکیب دو مدل می‌تواند میزان دقت آن را بالا ببرد (zavadskas, et al.2012:3).

میزان دقت نتایج مدل‌های تصمیم‌گیری چند شاخصه WSM (مدل جمع وزنی) و مدل WPS (مدل تولید وزنی) به خوبی شناخته شده است. میزان دقت مدل‌های ترکیبی توسط محققان مورد تحلیل قرار گرفته که نتایج بررسی‌های آنان را تائید کرده است. میزان دقت مدل‌های ترکیبی در

جدول ۸- بار عاملی گویه‌های احساس امنیت (مأخذ:

نگارندگان، ۱۳۹۹)

بار عاملی	گویه‌ها
۰,۵۹۶	امنیت از وجود افراد شرور گردشگر
حذف	امنیت از انحرافات و بی‌قانونی‌ها
۰,۵۶۸	امنیت نوامیس در روستا
۰,۵۰۰	دسترسی آسان به پاسگاه پلیس
حذف	امنیت از تخریب مزارع توسط گردشگر
حذف	میزان دزدی مال و اموال
حذف	کلاهبرداری در معاملات
حذف	احتمال بیکاری فصلی
۰,۵۲۴	احساس خطر در شب
۰,۷۱۵	برخورد با افراد مزاحم
۰,۵۶۴	احساس امنیت در مزارع و باغات
حذف	شیوع بیماری‌های واگیردار توسط گردشگران

مقایسه با میزان دقت آن مدل‌ها پیش از ترکیب شدن بسیار بالاتر است. مدل WASPAS یکی از مدل‌های ترکیبی رایج است که می‌تواند در مسائل پیچیده تصمیم‌گیری کارایی بالایی داشته باشد و همچنین نتایج حاصل از این مدل از دقت بالایی برخوردار باشد. مدل جمع وزنی WSM از بهترین و شناخته‌ترین مدل‌های تصمیم‌گیری در حل مسائل چند معیاره است. در مدل ترکیبی WASPAS تلاش شده است که یک معیار ترکیبی برای تعیین اهمیت نهایی هر گزینه به کار برده شود؛ که در این معیار ترکیبی سهم برابری از WSM و WSP برای ارزیابی نهایی گزینه‌ها داده شود.

۵-۳- تشکیل ماتریس وضع موجود بر اساس شاخص‌های طراحی شده

استاندارد کردن ماتریس وضع موجود بر اساس روش بی‌مقیاس‌سازی نورم از آنجایی که در این تحقیق هم شاخص‌های مثبت و هم شاخص‌های منفی وجود دارد از دو فرمول زیر برای استاندارد کردن استفاده شده است. برای شاخص‌های مثبت از تابع ۱:

$$rij = \frac{x_{ij}}{\sqrt{\sum_{i=1}^m x_{ij}^2}} \rightarrow (\forall j = 1, 2, \dots, n)$$

برای شاخص‌های منفی تابع ۲:

$$r_{ij} = \frac{\frac{1}{x_{ij}}}{\sqrt{\sum_{i=1}^m \frac{1}{x_{ij}^2}}} (\forall j = 1, 2, \dots, n)$$

محاسبه وزن هریک از شاخص‌ها بر اساس روش‌های وزندهی در این پژوهش از روش FAHP استفاده شده است.

برآورد واریانس مقادیر معیارهای استاندارد شده اولیه از طریق تابع (۳)

تابع ۳

$$\sigma^2(\bar{x}_{ij}) = (0.05 \bar{x}_{ij})^2$$

$$Q^2(Q_i^{(2)}) \text{ و } Q^2(Q_i^{(1)})$$

تابع ۴

$$\sigma^2(Q_i^{(1)}) = \sum_{j=1}^n \bar{x}_{ij} w_j^2 \sigma^2(\bar{x}_{ij})$$

تابع ۵

$$\sigma^2(Q_i^{(2)}) = \sum_{j=1}^n \left[\frac{\prod_{j=1}^n (\bar{x}_{ij})^{w_j} \times w_j}{(\bar{x}_{ij})^{w_j} (\bar{x}_{ij})^{(1-w_j)}} \right]^2 \sigma^2(\bar{x}_{ij})$$

محاسبه مقدار λ و Q_i برای رتبه‌بندی گزینه‌ها به صورت توابع ۶ و ۷

$$\lambda = \frac{\sigma^2(Q_i^{(2)})}{\sigma^2(Q_i^{(1)}) + \sigma^2(Q_i^{(2)})}$$

$$Q_i = \lambda \sum_{j=1}^n \bar{x}_{ij} w_j + (1-\lambda) \prod_{j=1}^n (\bar{x}_{ij})^{w_j}, \lambda = 0, \dots, 1$$

با توجه به آنچه در جدول بالا قابل مشاهده است روستای "چمازکلا" دارای بیشترین امنیت است به این دلیل که این روستا دارای گردشگران مذهبی است و هدف اصلی گردشگران زیارت امام زاده موجود در روستا می‌باشد و روستای "بلده" دارای کمترین امنیت می‌باشد زیرا این روستا به دلیل داشتن جاذبه‌های متنوع دارای انواع گردشگران با فرهنگ‌ها و سلاقی و سنین متفاوت است و معمولاً این روستا مورد توجه بسیاری از جوانان است.

جدول ۹- محاسبه λ و Q_i و رتبه روستاها (مأخذ:

نگارندگان، ۱۳۹۹)

رتبه	Qi	λ	محاسبه λ و Qi
۳	۰,۳۲۲	۰,۷۵۳	دونای سفلی و علیا
۸	۰,۳۱۱	۰,۷۴۸	کرسی
۱۰	۰,۲۹۱	۰,۷۷۶	بلده
۲	۰,۳۲۷	۰,۷۵۳	دیزنکلا
۹	۰,۲۹۸	۰,۷۶۸	رمشی
۱	۰,۳۳۷	۰,۷۴۳	چمازکلا
۷	۰,۳۱۵	۰,۷۵۷	بطاهرکلا
۴	۰,۳۱۷	۰,۷۵۸	هندومرز
۵	۰,۳۱۶	۰,۷۵۸۴	سیاه کلا
۶	۰,۳۱۵	۰,۷۵۹	انارجار

از بین ۱۶۱ پاسخگو در روستاهای مورد مطالعه اغلب دارای تحصیلات دانشگاهی بوده‌اند. بررسی آزمون تی تک نمونه در میزان امنیت منطقه مورد مطالعه نشان داد که جامعه محلی دارای احساس امنیت پایینی می‌باشند. کمترین میزان امنیت در شاخص امنیت اقتصادی و بیشترین امنیت در شاخص امنیت محیطی مشاهده شد. مقایسه میانگین میزان امنیت در دو گروه زنان و مردان نشان داد که زنان نسبت به مردان احساس امنیت بیشتری دارند؛ اما در مجموع در هر دو گروه احساس امنیت پایین‌تر از حد متوسط ۳ می‌باشد.

همچنین با توجه به نتایج تحلیل عاملی گویه‌های برخورد با افراد مزاحم، امنیت خالی گذاشتن منزل در طول شبانه روز، رعایت موازین اخلاقی توسط گردشگر، میزان درگیری و نزاع بین گردشگران و اهالی روستا و امنیت در تردد زنان به تنهایی بیشترین بار عاملی را به دست آوردند.

نتایج تحلیل فضایی تفاوت احساس امنیت در روستاهای نمونه نشان می‌دهد که روستای "چمازکلا" با مقدار به دست آمده ۰,۳۷۱ دارای بیشترین احساس امنیت و روستای غار با مقدار به دست آمده ۰,۲۹۱ دارای کمترین احساس امنیت هستند. با توجه به این که تحقیقات قبلی اکثراً در مورد احساس امنیت گردشگران بوده است.

از سوی دیگر با توجه به اینکه رفتارها و فعالیت‌های مخرب تفریحی گردشگران ممکن است بر محیط مقصد گردشگری تأثیر منفی بگذارند، گاه میزان اثرات منفی گردشگری بر محیط زیست از اولویت‌ها و نگرانی‌های اهالی محلی محسوب می‌شود. این موضوع در میان زنان و مردان دارای امتیاز بالا (میانگین بالاتر از ۳) بوده و یکی از دغدغه‌های ناامن کننده در محیط روستاهای مورد مطالعه است.

در مجموع باید گفت حضور گردشگران در روستاهای هدف گردشگری منطقه منجر به کاهش سطح احساس امنیت در بین مردم محلی شده است. نتیجه این پژوهش به صورت کلی با پژوهش‌های حیدری و همکاران (۱۳۹۸) و (۱۳۹۷) و سجاسی‌قیداری و همکاران (۱۳۹۷) سازگار است. و این گویای معضل کاهش احساس امنیت در روستاهای مقصد گردشگری است.

عوامل اصلی ناامن کننده بیشتر در زمینه فقدان احساس امنیت اجتماعی در بافت روستا شامل مواردی چون عدم امنیت از وجود افراد شرور، عدم امنیت تردد، برخورد با افراد

در مجموع با توجه به امتیاز نهایی به دست آمده از مدل واس پاس می‌توان این نکته را ذکر نمود که بین روستای اول و روستای آخر اختلاف کمتری وجود دارد و میزان امنیت در روستاهای مورد مطالعه همه تقریباً در یک سطح می‌باشد.

۶- نتیجه‌گیری و پیشنهادها

احساس امنیت اساساً مقوله‌ای ذهنی-عینی است و ارتباط مستقیم با ذهنیت و ادراک افراد از آسیب پذیری و تهدیدات دارد. همچنین، نقش امنیت بر حیات فردی و اجتماعی بسیار پیچیده‌تر از آن است که پیشتر انتظار می‌رفت، زیرا دارای ابعاد گسترده و زوایای پنهان و آشکار بسیاری است. احساس ناامنی از خود ناامنی مهمتر است؛ مثلاً وقوع جرم ممکن است تنها چند نفر قربانی داشته باشد، در صورتی که همین حادثه باعث ایجاد رعب و وحشت و ناامنی در میان تعداد زیادی از افراد می‌شود.

امنیت به عنوان یکی از نیازهای اساسی انسان مطرح است. انسان همواره در تلاش برای تأمین امنیت در زندگی خود بوده است. روستاها به مثابه یک موقعیت زیستی که دربردارنده حجم متراکمی از افراد گوناگون و جاذبه‌های منحصر به فرد است، در صورتی قادر به ایفای کارکردهای ویژه خود خواهند بود که امنیت در نزد ساکنان آن در حد قابل قبولی ارزیابی شود به همین دلیل در این مطالعه سعی شده احساس امنیت روستاییان در روستاهایی که هدف گردشگران هستند بررسی شود.

شهرستان نور به دلیل موقعیت جغرافیایی و تاریخی که دارد، گردشگران زیادی را به سمت خود جذب می‌کند در این میان روستاهای این شهرستان به دلیل جاذبه‌های طبیعی سالانه پذیرای گردشگران بومی و غیربومی زیادی هستند که می‌تواند عامل مهمی در افزایش درآمدهای مردم باشد.

یکی از مسائل مهم در زمینه توسعه گردشگری در روستاها رضایت مردم از حضور گردشگران و احساس امنیت مردم محلی است که پژوهش حاضر به تحلیل و ارزیابی احساس امنیت مردم محلی با روش توصیفی-تحلیلی و با استفاده از تحلیل پرسشنامه‌های محقق ساخته از ۱۶۱ ساکنین در روستاهای گردشگری می‌پردازد.

- مزاحم ناشناس و بروز درگیری و نزاع در روستا است. از اینرو به نظر میرسد تمهیداتی جهت تقویب نظارت عمومی بر گردشگران و امکان کنترل ایشان می‌تواند به بهبود این شاخص‌ها در روستا کمک نماید.
- بر این اساس مردم محلی احساس بر این دارند که میزان جرایم مختلف در روستاها به واسطه حضور گردشگران افزایش داشته است لذا با توجه به این که روستاییان دارای احساس امنیت پایینی به لحاظ وجود گردشگران هستند. برای بهبود امنیت گردشگری در منطقه مورد مطالعه پیشنهادها زیر ارائه می‌گردد:
- تقویت نظارت عمومی بر گردشگران در قالب کالبدی (اصلاح کالبدی فضاهای عمومی) و نهادی (تدوین سازوکار مشارکت محور در تامین امنیت)
- گسترش امنیت عمومی در گرو ایجاد و فعالیت هسته‌های مردمی قابل پیشگیری است. هدف اصلی از تشکیل هسته‌های پیشگیری و حفاظت اجتماعی، افزایش ضریب امنیت موجود در محلات و جامعه است. با استفاده از ظرفیت‌های موجود در جامعه، هسته‌های پیشگیری مردمی در ارتقای مشارکت‌های مدنی و مردمی می‌تواند نقش مهمی را ایفا نماید.
- برنامه‌های تبلیغاتی برای فرهنگ‌سازی گردشگران انجام شود که از رفتارهای پرخطر خود که منجر به کاهش میزان امنیت در روستاهای مقصد می‌شود، جلوگیری شود.
- با توجه به کمبود خدمات امنیتی در روستاها نیاز است که خدمات زیرساختی امنیتی (مانند پاسگاه‌ها و دکه‌های پلیس در روستاهای هدف گردشگری توسعه و بهبود یابند).
- تشویق برای توسعه گردشگری خانوادگی در منطقه و کاهش گردش‌های انفرادی
- ایجاد تشکل‌های مردم‌نهاد در منطقه مورد مطالعه جهت خدمات‌رسانی به گردشگران در حل مشکلات احتمالی گردشگران.
- افزایش تاسیسات گردشگری (با اتخاذ راهکارهای مناسب جذب سرمایه) و در پی آن تخصیص بخشی از نیروی انتظامی برای تأمین امنیت گردشگران و حفاظت از امکانات و تاسیسات گردشگری؛
- ترویج فرهنگ انضباط‌پذیری و جامعه‌پذیری آحاد مردم از طریق آموزش‌های همگانی (رسانه)؛

جدول ۴- میانگین متغیرهای تحقیق به تفکیک روستا (مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۹)

امنیت محیطی		امنیت اقتصادی		امنیت اجتماعی		امنیت فرهنگی		امنیت جانی		
میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
۲,۹۷	۰,۴۱	۲,۵۷	۰,۳۷	۲,۷۰	۰,۴۹	۲,۹۶	۰,۵۷	۲,۷۹	۰,۴۶	دونا
۲,۳۶	۰,۳۸	۲,۴۳	۰,۳۶	۲,۹۳	۰,۲۴	۳,۲۶	۰,۴	۲,۵۵	۰,۳	کرسی
۲,۳۹	۰,۴	۲,۶۱	۰,۳۱	۲,۷۱	۰,۲۱	۲,۴۸	۰,۴	۲,۶۱	۰,۵۳	بلده
۲,۸۹	۰,۳۵	۲,۹	۰,۵۴	۲,۶	۰,۵۲	۲,۸۸	۰,۴۳	۲,۹۵	۰,۳۹	دیزنکلا
۲,۶۸	۰,۵۰	۲,۶۳	۰,۲۶	۲,۲۹	۰,۷۱	۲,۶۲	۰,۲۳	۲,۷۷	۰,۷۹	رمشی
۲,۹۱	۰,۵۶	۳,۰۶	۰,۳۶	۲,۵۵	۰,۵۲	۳,۰۷	۰,۶۱	۲,۹۹	۰,۵۶	چمازکلا
۲,۸۸	۰,۵۵	۲,۵۱	۰,۳۱	۲,۷۶	۰,۳۳	۲,۸۸	۰,۴۶	۲,۶۵	۰,۵۴	بطاهرکلا
۲,۹۵	۰,۶۳	۲,۶	۰,۴۶	۲,۷۲	۰,۳۹	۲,۷۶	۰,۶۶	۲,۸	۰,۶۸	هندومرز
۲,۸۱	۰,۳۶	۲,۹۵	۰,۵۵	۲,۵۸	۰,۴۴	۲,۵۶	۰,۶۱	۲,۹۳	۰,۳۶	سیاه کلا
۲,۸۶	۰,۴۰	۲,۵۱	۰,۴۹	۲,۷۳	۰,۶۸	۲,۸۶	۰,۴۵	۲,۸۲	۰,۲۹	انارچار

جدول ۵- میزان احساس امنیت روستاییان (آزمون T یک نمونه‌ای) (مأخذ: نگارندگان، ۱۳۹۹)

شاخص‌ها	آماره t	میانگین	انحراف معیار	میزان معناداری	اختلاف میانگین	
					کمینه	بیشینه
امنیت جانی	-۴,۰۹	۲,۷۹	۰,۵۴	۰,۰۰	-۰,۲۱	-۰,۳۰
امنیت فرهنگی	-۳,۲۹	۲,۸۳	۰,۵۷	۰,۰۰	-۰,۱۷	-۰,۲۸
امنیت اجتماعی	-۷,۷۳	۲,۶۷	۰,۴۶	۰,۰۰	-۰,۳۳	-۰,۴۱
امنیت اقتصادی	-۸,۱۹	۲,۶۶	۰,۴۴	۰,۰۰	-۰,۳۴	۰,۴۲
امنیت محیطی	-۳,۴۲	۲,۸۴	۰,۵۲	۰,۰۰	-۰,۱۶	-۰,۲۶

مراجع

۱. امانپور، سعید. (۱۳۹۹). تحلیل رابطه پایداری مناطق شهری و امنیت اجتماعی شهروندان در کلان‌شهر اهواز. پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۲۸(۲)، ۲۳۷-۲۵۷.
۲. بادله علیرضا، علی نسب الهام، رضازاده بهادران حمیدرضا (۱۳۹۹) اثربخشی بسته‌های آموزشی چندرسانه‌ای پلیس بر نگرش به امنیت اجتماعی دانش‌آموزان. انتظام اجتماعی ۱۲(۱)، ۷۷-۹۸.
۳. حسونود، احسان و حسونود، اسماعیل. (۱۳۹۰) بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی جوانان (مطالعه موردی: شهرستان سلسه)، فصل-نامه نظم و امنیت انتظامی، ۴(۴)، ۵۹-۸۰.
۴. حسینی‌نثار، مجید و قاسمی، علی. (۱۳۹۱). بررسی احساس امنیت و عوامل مؤثر بر آن در کشور. چهارمین اجلاس برنامه‌ریزی و مدیریت شهری مشهد مقدس، صفحات ۱۲-۱.
۵. حیدرنژاد، علیرضا، قنبری، قاسم، اکبر مجددی، علی. (۱۳۹۴). بررسی نقش احساس امنیت در توسعه گردشگری نواحی مرزی (مطالعه موردی: شهر مرزی چابهار). پژوهش‌نامه مطالعات مرزی، ۳(۲)، ۱-۲۴.
۶. حیدری ساربان، وکیل، باختر، سهیلا، خوش رفتار، عبدالرضا. (۱۳۹۷). تحلیل امنیت اجتماعی و اثرات آن در توسعه گردشگری مورد مطالعه: روستای سراب هرسم- شهرستان اسلام آباد غرب. راهبردهای توسعه روستایی، ۵(۳)، ۳۸۳-۳۹۵.
۷. حیدری ساربان، وکیل، ثابت، شراره. (۱۳۹۸). تبیین رابطه عدالت اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی ساکنان مناطق روستایی شهرستان اردبیل. فصلنامه علمی - پژوهشی برنامه ریزی منطقه ای، ۹(۳۶)، ۶۷-۸۲.

۸. خادمی، حسین، رضازاده، ساجد. (۱۳۹۴). تحلیل تأثیر امنیت شهری در توسعه گردشگری (مورد مطالعه: شهر کرمان). پژوهشنامه جغرافیایی انتظامی، ۱۳۹۴(۱۲)، ۱۰۳-۱۲۶.
۹. خوند کبری (۱۳۹۶) ارزیابی نقش احساس امنیت اجتماعی بر افزایش ورود گردشگران مطالعه موردی: شهر زنجان و روستاهای هدف گردشگری. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته جغرافیا و برنامه ریزی گردشگری، دانشگاه زنجان، دانشکده علوم انسانی
۱۰. دربان آستانه، علیرضا، عسگری، حشمت اله، قربانی، فاطمه. (۱۳۹۳). تحلیل فضایی و پهنه بندی احساس امنیت روستاییان. مجله آمایش جغرافیایی فضا، ۳(۹)، ۱۰۵-۱۲۷.
۱۱. دسترنج منصوره، قنبری سمیه (۱۳۹۹). بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی-فرهنگی مؤثر بر آن در بین جوانان شهر لار. امنیت ملی. ۱۰(۳۵)، ۱۳۱-۱۵۴
۱۲. دلاور، علی و جهانتاب، محمد. (۱۳۹۰). تأثیر سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت، فصلنامه مطالعات اجتماعی، ۴(۴)، ۷۳-۹۵
۱۳. سجاسی قیداری، حمدالله، رومیانی، احمد، جعفری، نسرن. (۱۳۹۳). سنجش و ارزیابی پایداری مقصدهای گردشگری روستایی از دیدگاه اجتماعات محلی مطالعه موردی: دهستان درب گنبد- شهرستان کوهدشت. برنامه ریزی فضایی (جغرافیا)، ۴(۱)، ۱۰۳-۱۲۶.
۱۴. سجاسی قیداری، حمدالله؛ محمودی، حمیده؛ هوایی، هوریه (۱۳۹۷). تحلیل احساس امنیت مردم محلی در روستاهای گردشگری شهرستان نیشابور. پژوهش های جغرافیایی سیاسی، ۳(۱۱)، ۱-۲۵.
۱۵. شیخی، محمدتقی، کمالی، افسانه. و جهان آرای، ثریا. (۱۳۹۰) بررسی رابطه بین سرمایه های اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی در میان مادران کودکان کم توان ذهنی، فصل نامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، ۳(۸)، ۶۶-۳۷.
۱۶. طالب پور، اکبر (۱۳۹۶) رابطه فضاهای بی دفاع شهری با احساس امنیت اجتماعی (مطالعه ی موردی: شهروندان شهر تهران). مطالعات جامعه شناختی شهری (مطالعات شهری) ۷(۲۲)، ۱۳۵-۱۵۶
۱۷. عنابستانی، علی اکبر، جوانشیری، مهدی. (۱۳۹۸). تحلیل اثرگذاری سبک معماری مدرن بر احساس امنیت کالبدی روستاییان در سکونتگاه های روستایی (مطالعه موردی: شهرستان بینالود). فصلنامه علمی - پژوهشی برنامه ریزی منطقه ای، ۹(۳۳)، ۱۰۵-۱۲۴.
۱۸. کرمی دهکردی، مهدی، کلانتری، خلیل، باباجانی، آرزو. (۱۳۹۱). شناسایی و اولویت بندی موانع توسعه گردشگری روستایی در حوزه امنیت با استفاده از تکنیک دلفی (مورد مطالعه: استان چهارمحال و بختیاری). پژوهش های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، ۱(۴)، ۵۹-۷۴.
۱۹. گال مردیت، بورگ، والتر ، گال، جویس (۱۳۹۸) «روش های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روانشناسی»، ترجمه احمدرضا نصر اصفهانی و همکاران، چاپ دهم، تهران: انتشارات سمت
۲۰. گلشیری اصفهانی، زهرا، رکن الدین افتخاری، عبدالرضا، پورطاهری، مهدی. (۱۳۹۴). تحلیل فضایی امنیت گردشگران سلامت در مناطق روستایی ایران. فصلنامه بین المللی ژئوپلیتیک، ۱۱(۳۸)، ۱۷۴-۱۹۷.
۲۱. محمدی، جمال، علی زاده، جابر، رحیمی، حمزه، افشاری پور، علی. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر سطح رضایت از کیفیت زندگی بر احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: روستا- شهر اصلان دوز). پژوهش های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، ۵(۳)، ۲۱-۳۴.
۲۲. مدیری، مرجان (۱۳۹۸). شناسایی عوامل مؤثر بر امنیت گردشگران در روستاهای هدف گردشگری (مورد مطالعه: شهرستان بروجرد). پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه پیام نور استان همدان، مرکز پیام نور ملایر
۲۳. مهدنژاد حافظ، مستجابی حمید، پرهیز فریاد، رضایی محسن (۱۳۹۹) تحلیل تأثیر آمایش سرزمین بر توسعه ی گردشگری و امنیت در استان گلستان. ۱۱(۱)، ۱۲۳-۱۴۰
۲۴. یاری، حامد، هزار جریبی، جعفر. (۱۳۹۱). بررسی رابطه احساس امنیت و اعتماد اجتماعی در میان شهروندان (مطالعه موردی ساکنان شهر کرمانشاه). پژوهش های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، ۱(۴)، ۳۹-۵۸.
25. Choon Chiang, L. (2000). Strategies for Safety and Security in Tourism: A conceptual framework for the Singapore Hotel Industry. The Journal of Tourism Studies, 11(2), 44-52
26. Dabeedooal, Y. J. Dindoyal, V. Allam, Z. Jones, D. S. (2019). Smart Tourism as a Pillar for Sustainable Urban Development: An Alternate Smart City Strategy from Mauritius, Smart Cities, 2(2019): 153-162.
27. Fan, G., Goodman, E. & Liu, Zh. (2013). AHP (Analytic Hierarchy Process) and Computer Analysis Software Used in Tourism Safety. Journal of Software, 8(12), 3114-3111
28. Ghaderi, Z., Saboori, B. & Khoshkam, M. (2017). Does security matter in tourism demand?, Current Issues in Tourism, 20(6), 1-14

29. Jones, R.W. (1999). *Security, Strategy and Critical Theory*. London: Lynne Rienner Publication
30. Karakus, O., Edmund, F., McGarrell, and Basibuyuk, O. (2010). Fear of crime among citizens of Turkey, *Journal of Criminal Justice*, 38:174–184.
31. Lindstrom, M. (2008) “Social Capital, Anticipated Ethnic Discrimination and Self-Reported Psychological Health: A Population- Based Study”, *Social Science & Medicine*, 66 (1): 1-13.
32. Lisowska, A. (2017). Crime in Tourism Destinations: Research Review, *Tourism* 27(1): 31-39, retrieved from: <https://www.researchgate.net/publication/320845995>.
33. Little, Jo., Ruth, P., and Kraack, A. (2005). Women’s fear of crime: A rural perspective, *Journal of Rural Studies*, 21:151-163.
34. Norizawati, M. & Mosron, T., (2014), *Issues of Satey and Security: New Challengng to Malaysia*. SHS Web of Conference 12, 1-31
35. Prashyanusorn, V. Yupapin, K. & Yupapin, P.P. (2010). Surveillance system for sustainable tourism with safety and privacy protection. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 74–78.
36. Smith, C., Brooks, D (2015), *Security science: the theory and practice of security*. Walthman, MA: Butterworth-Heimann.
37. Zavadskas, K., Turskis, Z., Antucheviciene, J. & Zakarevicius, A. (2012). Optimization of Weighted Aggregated Sum Product Assessment. *Elektronika Ir Elektrotechnika*. 122(6), 3-6.

Sustainable Development of Tourism In The Villages of Noor City Based on Recognizing the Residents' Sense of Security

Maziar khaki¹, Behnam Rajabifar², Albdollah Ebrahimi³

1- PhD Student in Architecture, Islamic Azad University, Sari Branch, Mazandaran, Iran

*2- Assistant Professor, Islamic Azad University, Ghaemshahr Branch, Department of
Architecture, Mazandaran, Iran (Correspondent author)*

*3- Instructor, Islamic Azad University, Sari Branch, Department of Architecture, Mazandaran,
Iran*

Abstract

The feeling of security among human beings is one of the vital indicators for achieving development. Because the feeling of security is a state in which people do not fear for their legitimate freedoms and do not see their rights at stake. Today, the growth of tourism and countless movements of people in tourist areas can be a factor in reducing the sense of security in the host community, especially in small places such as villages. The feeling of security in rural tourism is divided into two parts: the feeling of security of tourists and the second feeling of security of residents, the knowledge of each of which requires an independent study; Therefore, in this study, we tried to examine the sense of security of the villagers in the villages that are the target of tourism. Accordingly, the purpose of this research is applied and its type in terms of descriptive-analytical method. The statistical population of the study includes 10 tourism target villages of Noor city from different rural areas. To determine the sample size, 161 people were selected from all sample villages using Cochran's formula. The validity of the indicators was confirmed by the panel of experts and the reliability was confirmed by Cronbach's alpha. Data analysis was performed using SPSS software and waspas model and GIS software were used to rank the villages. Men feel more secure; But in general, in both groups, the feeling of security is lower than the average of 3. Also, according to the results of factor analysis, the items of dealing with annoying people, leaving the house empty during the day and observing ethical standards by the tourist gained the most factor load. The results of spatial analysis of the difference in the sense of security in the sample villages show that Chamazkola village with a score of 0.371 has the highest and Baladeh village with a score of 0.291 have the lowest level of security.

Key words: Rural security, Noor, Rural tourism, Sustainable Rural Development